

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo in upravništvo
»Zarja«
v Ljubljani,
Dalmatinova ulica številka 3.

Sprejemajo se le frankirani dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

ZARJA

Socialistično glasilo.

Posamezna številka stane 1 Din

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom 4 Din mesečno. Za Nemčijo 5 Din., za drugo inozemstvo in Ameriko 6 Din.

Reklamacije so poštne proste.

— Oglasi po dogovoru. —

Proletarci vseh dežel,
združite se!

V Ljubljani, v soboto 27. januarja 1923.

Ne demagogija, resno delo vodi k zmagi!

Manifestacija delavskih zaupnikov v Ljubljani.

V nedeljo 21. t. m. se je višilo v Ljubljani zborovanje zaupnikov vseh delavskih organizacij. Dvaindevetdeset zastopnikov iz vse Slovenije se je zbralo na Turjaškem trgu št. 2 (Delavski dom), kjer so razpravljali o enotni proletarski organizaciji v Sloveniji. Izvajanja poročevalcev so udeleženci živahno pozdravljali in lahko trdimo, da se je želja po združenju socialističnega delavstva naravnost s poudarkom vseh navzočih kar najodločneje zahtevala. Niti enega glasu ni bilo, ki bi bil ugovarjal enotni fronti na podlagi razvitega programnega načrta in statuta, ki naj služita za nadaljnje delovanje, sodelovanje ter naposled spojitve v enotno močno socialistično organizacijo. V tem hrepenenju, v tej volji vidimo, da so početki novega, jaknega pokreta v zmislu socialističnega programa zajamčeni.

Konferenca je sprejela delovni program in statut. Na obeh treba, da se socialisti zedinijo ter iščejo med tem in potem stikov s socialisti v celi državi, kakaj po našem mnenju je naslonitev na močno načelno socialistično skupino predpogoj zdravega razvoja. Po celi državi imajo socialisti svoje organizacije in vse te organizacije, ki so socialistične in načelne tudi dejanske, morajo tvoriti podlago tisti novi proletarski fronti, ki jo vsi tako iskreno želimo tudi v tej državi.

Na podlagi spodaj navedenih resolucij se smatrajo v bodoče kot enotna, čeprav še ne spojena fronta nezavisni delavci, krajevna organizacija ljubljanska ter del organizacij, ki pripadajo doslej takozvani Brnotovi skupini. Zastopniki mariborske organizacije so pozdravili ta korak zbiranja ter naglašali, da je v tem primeru mogoče, da se izvede tudi v ljubljanski oblasti enaka enotna socialistična organizacija kakršno že ima mariborska oblast. Z ustanovitvijo take organizacije je potem omogočeno sodelovanje obeh organizacij v celi Sloveniji.

V socialističnih krogih je sklep konference napravil najboljši vtisk, ki ga povsod najiskrenejše pozdravljajo.

Naša želja je, da se sklep tudi dejansko izvede ter da nova grupacija z vso doslednostjo zasleduje tendenco po združitvi vsega socialističnega proletarijata v državi, ker ima le tedaj ta mjni pokret bodočnost.

Resolucije, ki so bile sprejete na konferenci se glase:

A. Splošne politične zahteve.

1. Samoodločba in samouprava ljudstva v državi, pokrajini in občini; delavsko-poljedeska vlada v državi, pokrajini in občini. Republiška oblika vlade, t. j. vse oblasti so voljene od ljudstva na podlagi občne, enake, tajne, direktne in proporcionalne volilne pravice za vse osebe obeh spolov, ki so spolnile 20 let.

2. Popolna enakopravnost vseh narodnosti v deželi in zaščita narodnih manjšin.

3. Odstranitev vseh zakonov, ki omejujejo svobodo političnega udejstvovanja, svobodo prepričanja, propagande idej in naziranj, svobodo ti-

ska, govora, kolportaje, zborovanja, štrajka in vseh ostalih osnovnih človeških pravic delovnega ljudstva in delavskega razreda.

4. Odstranitev vseh zakonov, ki omejujejo svobodo kretanja delavstva.

5. Mir in prijateljstvo z vsemi državami. Priznanje Zveze Ruskih Socialističnih Sovjetskih Republik ter obnovitev trgovskih in diplomatskih odnošajev.

6. Likvidacija Vranglove države v državi, razpust Vranglovih vojaških institucij in razpust carskih diplomatskih zastopstev.

7. Federacija balkanskih narodov.

8. Ločitev vseh štirih cerkev od države; vse cerkvene organizacije naj se proglašijo za privatne, ki se opravljajo samo z lastnimi sredstvi. Svobodna in od cerkve neodvisna šola.

9. Odškodnina vsem nedolžno zaprtim in obsojenim; volitev porotnikov na podlagi splošnega, enakega in tajnega glasovanja; odprava smrtne kazni. Odprava monopola na zagovorništvu. Vsak lahko zagovarja obtoženca.

10. Brezplačna učna sredstva, oskrba s hrano, obleko in stanovanjem vseh revnih učencev ljudskih, srednjih in visokih šol.

11. Odprava davka na eksistenčni minimum ter na mezde in plače delavcev in nameščencev. (Davek na delo.)

12. Odprava vseh indirektnih davkov, na monopolske predmete, trošarin, takse in upeljavo progresivnega davka na premoženje, dohodnine, podedovanje. Konfiskacija vojnih dobičkov v prid invalidnega in sirotinskega fonda.

13. Odprava vseh zakonov, ki omejujejo privatne in javne pravice žena. Enakopravnost obeh spolov.

14. Odprava stalne vojske in uvedba ljudske milice.

15. Osvoboditev delavskih poljedelskih zadrug od vseh davkov in omejitev.

B. Socialna politika.

a) Obvezni osemurni delavnik in angleški teden v vseh podjetjih.

b) Obvezno zavarovanje vseh delavcev in delavk v mestih in vaseh.

c) Vpeljava indeksa za reguliranje mezd in plač v splošni druginji; osvoboditev od davkov eksistenčnega minimuma.

d) Zaščita mladih delavcev in žensk v vseh podjetjih.

e) Neomejena svoboda koalicije, zborovanja, stavke, združevanja delavskih organizacij.

f) Upeljava obratnih delavskih svetov kot kontrolnih organov nad proizvodnjo.

g) Odprava carine na živila, obutev in obleko.

h) Anuliranje vojnih dolgov.

i) Popolno samoupravo vseh delavskih institucij — delavske zbornice, zavarovalnice, posredovalnice, pokojninskega fonda itd. Volitve v te institucije na podlagi aktivne in pasivne volilne pravice samo za delojemalce obeh spolov.

j) Ustanovitev invalidnega in sirotne fonda pod kontrolo invalidov in sirot.

k) Prepoved nočnega dela, razven v obratih, ki tehnično ne smejo prekiniti obrata; prepoved nočnega dela žensk in mladoletnih delavcev, izpod 18. leta.

l) Delo vajencev mora biti plačano. Prepoved vajenškega dela izpod eksistenčnega minimuma.

n) Ustvaritev in spopolnitev inspekcije dela.

m) Starostno, sirotinsko in invalidsko zavarovanje.

o) Podržavljenje vse zdravstvene službe, bolnic in apotek. Brezplačna zdravstvena sredstva, oskrba vsem revnim in ubožnim državljanom.

p) Zidanje malih stanovanj za delavce in nameščence. Vsa industrijska in trgovska velenodjetja morajo sezidati stanovanja za svoje nameščence in delavce. Občinam se dovoli brezobresten kredit za zidavo stanovanj.

C. Agrarna politika.

1. Vsi fevdalni ostanki v odnosih in običajih se končno odpravijo. Kmeti odnošaji, kolonati, se likvidirajo brez vsake odškodnine veleposestnikom. Zemlja naj se preda brez odškodnine poljedelcem v posest in obdelavo s celokupnim inventarjem.

2. Cerkevna veleposestva in vsa veleposestva, ki se ne obdelujejo racionalno, ki so oddana v zakup bodisi, da so državna ali privatna last, se dodelijo poljedelcem v brezplačno posest in obdelavo s celokupnim inventarjem in brez vsake odškodnine. Ti poljedelci se združijo v zadruge, katerim se dovoli brezobrestno posojilo v svrhu nabave inventarja.

3. Ostala veleposestva, ki se racionalno obdelujejo se konfiscirajo in nacionalizirajo. Nacionalizacija vseh rudnikov in prometnih sredstev.

4. Nacionalizacija večjih vodnih sil v svrhu elektrifikacije poljedelstva.

5. Gozdove, ki pripadajo veleposestnikom, grofom in knezom (Auerspergu, Windischgrätzu ter drugim) se brez odškodnine zaplenijo v državno posest ter revnim brezgodovnim poljedelcem dovoljuje racionalno izkoriščanje teh gozdov.

6. Zemlja, ki je razdeljena po agrarni reformi v začasni zakup revnim poljedelcem, naj se takoj parcelira in uvede v kataster kot njihovo posest.

7. V svrhu regulacije poljedelskega vprašanja naj se ustanovijo poljedelski sveti, katere volijo vsi poljedelci, ki nimajo več ali ki imajo največ 30 ha zemlje.

8. Tam, kjer še ni izdelan kataster, kot v Bosni, Macedoniji, Srbiji, naj se takoj naredi v svrhu enakomernega obdavčenja.

9. Poljedelske zadruge se osvobodijo od vseh nalogov, davkov in omejitev. Njim naj se dovoljuje brezobrestni kredit.

10. Prepoved in kaznovanje naravnega sistema zakupa na polovico. Zakup na posestvih mora biti v denarju in ne sme presegati 6 odstotkov prihodka.

11. Ustanovitev poljedelskih strokovnih šol, rednih kurzov in predavanj.

12. Obvezno zavarovanje vojnih sirot, poljedelcev, dniinarjev in cestarjev.

O političnem položaju v Jugoslaviji.

1. Na razvalinah Avstro-Ogrske Imperije in centralno-evropskega imperijalizma je na podlagi samoodločbe narodov nastala država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ljudstvo je ob prevratu z radostjo pozdravilo osvoboditev Srbije, Hrvatske, Bosne, Vojvodine, Macedonije, Dalmacije, Črne gore in Slovenije od okupacije avstro-ogrskih imperijalističnih vojsk in oblastev ter združenje teh pokrajin v Jugoslavijo, ker je pričakovalo, da mu ta osvoboditev in združenje prinese mir, svobodo, enakopravnost narodov; delavce, da dobi svobodo koalicije, a poljedelec, da se osvobodi vseh fevdalnih spon in ostankov fevdalnega izkoriščanja, kakor so kmetstvo, kolonat, napolovičarstvo, a brezzemeljni poljedelci, da dobijo brez odškodnine vso veleposestniško zemljo, ki jo obdelujejo v najemnem delu ali zakupu brez odškodnine v svojo posest in obdelavo.

Ljudstvo je pričakovalo, da konstituenta kot suverena uredi predvsem narodno vprašanje na podlagi enakopravnosti in samouprave; da odpravi v vseh pokrajinah fevdalne odnošaje in fevdalne navade izkoriščanja poljedelcev od veleposestnikov; da napravi konec brezakoničnosti in samovolji oblastev, ki je to tedaj vladalo; da reši agrarna vprašanja s tem, da brez odškodnine preda vsem poljedelcem v last in obdelavo veleposestniško zemljo; da pride na pomoč vojnim sirotam in invalidom; da delavskemu razredu, ki je silno propadel med vojno, zagotovi pravice do obstanka in razvoja, pravo koalicije in široko samoupravo vseh delavskih institucij, kakor tudi temelje moderne socialne zakonodaje o zaščiti delovne sile.

2. Razredno zavedni proletarijat je že pred volitvami v konstituenta svaril delovno ljudstvo pred iluzijami, da more konstituenta izpolniti ta pričakovanja, povdarjajoč, da je vzrok težkemu stanju ljudstva kapitalistični sistem, vojne in gospodarske krize, ki so nezogibna posledica imperijalističnega sistema. Povdarjal je, da se v današnji strašni gospodarski krizi ne sme pričakovati takozvane buržuazne demokracije, temveč buržuazno diktaturo, kateri se mora zoperstaviti ideja proletarske demokracije.

3. Konstituenta ni izpolnila upov ljudstva, temveč je sprejela ustavo, ki daje v roke vladajoči buržuaziji absolutno oblast. Po mišljenju voditeljev buržuazije, je vidovdanska ustava postavila temelje absolutistični monarhiji v Jugoslaviji. Nobeno od teh vprašanj ni rešeno v korist ljudstva, temveč samo v korist vladajoči buržuaziji.

4. Ali tudi to ustavo je vladajoča buržuazija pogazila s sprejetjem zakona o zaščiti države, ki jemlje delavskemu razredu tudi ustavne osnovne državljanske pravice, pravi o koalicije.

5. Dve leti režima „Obznane“ in „Zakona o zaščiti države“ predstavljajo politično in gospodarsko ofenzivo kapitala proti delovnemu ljudstvu. Ta ofenziva ima namen, učvrstiti politično in gospodarsko samovlado vladajočih kapitalistov. Vsa ogromna bremena svetovne vojne in štiriletne gospodarske povojne krize hočejo kapitalisti naložiti na rame delovnega ljudstva.

6. V ta namen je vladajoča buržuazija stavila proletarski razred

izven ustave. Strokovne delavske organizacije razpuščala in zabranjevala. Delavske zaupnike preganjala, zapirala in mučila. Delavske domove konfiscirala. Delavske institucije predala v roke komisarjem. Odpravila osemurni delavnik v manjših podjetjih.

7. V sled tega je postal delavski razred brezpraven. Brez svojih strokovnih organizacij je on brez zaščite proti prevelikemu izkoriščanju kapitalistov. Brez pravice koalicije, ki je za proletarijat življenjskega pomena, se on ne more uspešno boriti od politične in gospodarske ofenzive kapitala.

8. Dve leti politične in gospodarske ofenzive kapitala so utrdili gospodarsko nadvlado buržuazije. Pred štirimi leti v Srbiji ni obratovala niti ena tovarna; glavne železnice so bile razrušene; poljedelstvo je ležalo na tleh; ni bilo niti poljedelskega orodja; niti vprežne živine, niti dovolj delovne sile; mesta so se napolnila od množice proletariziranih poljedelcev, demobiliziranih vojakov, ki so iskali zaslužka; v prečanskih krajih je vladala v industriji in poljedelstvu vsled razrušenja do takratnih skupnih zvez, odreza od surovin, vsled sekvestra in fevdalnih odnošajev velika gospodarska kriza v industriji in poljedelstvu. Cvetejo je samo izvoznicarstvo in verižništvo bančnega kapitala.

Danes je industrija obnovljena in proširjena. Vsi predvojni večji obrati obratujejo — a ustanovljeno je precejšnje število novih večjih podjetij. Število industrijskega proletarijata se je pomnožilo od 600.000 pred vojno — na 800.000. Nekateri industrije — stavbinske, vonjarske, keramične, kemične, lesna, kovinarska — so momentano v dobri konjunkturi. Miljarde so investirane v nova podjetja, v stavbe, tovarne, trgovine.

9. Ali je ta gospodarska konjunktura stvorjena umetno in nasilno potom nasilja nad delavskim razredom, zaščitne carine, valutne in devizne spekulacije potom uvoza inostranskega kapitala. Samo začasne. Akumulacija kapitala se vrši nasilno in brzo. Kapital se investira ne le brez ekonomskega plana, temveč samo z ozirom na momentani profit. Za delavska stanovanja, ki so predpogoj zdravega razvoja industrije, se ne investira ničesar. Že danes to umetno procvitanje industrije in trgovine prekaša ekonomske sile zemlje, ki je v prvi vrsti poljedelska. Prometna sredstva že danes ne morejo zadostiti potrebam vsled preganjanja delavskega razreda se pojavlja nedostatek kvalificirane delovne sile, a finančno stanje je tako desolatno, da ne more zadostiti potrebi po obrtnem kapitalu! Konkurenca med srbskimi, hrvaškimi in slovenskimi kapitalisti se ne vodi samo na gospodarskem, temveč tudi na političnem polju. Za ustanavljanje podjetij so merodajni ne gospodarski, temveč politični razlogi. Vse to mora neizogibno privedi do nove velike gospodarske krize, ki jo bo spremljala kakor vselej brezposelnost, lakota delavskih množic.

10. Delavski razred Jugoslavije ni bil dovolj organizatorično pripravljen na ofenzivo kapitala. V sled tega se on ni mogel dovoljno braniti od nasilja. — V sled razne prošlosti, razne vzgoje, raznega mišljenja po pokrajini, proletarijat ni mogel izvesti vse potrebne organizatorične priprave. — Močne enotne strokovne, politične in gospodarske organizacije, ki bi mu mogle služiti v zaščito pred ofenzivo, ali bili so zdravi in solidni temelji, katere je buržuazija nasilno razrušila. Pri tem je buržuazija izkoriščevala nekatere politične in strokovne birokrate v svoji ofenzivi proti delavskemu razredu.

11. Ali nobeno nasilje ne more trajno zadušiti proletarskega pokreta. Dokler bo kapitalistično izkoriščanje, tako dolgo mora obstojati tudi boj proletarskega razreda proti kapitalizmu. Že se obnavlja z velikimi težkočami proletarski pokret. V Sloveniji, kjer proletarijat šteje 40 odstotkov prebivalstva, je dana možnost, da se vse poštene proletarske

moči združijo v enotno fronto. Ta enotna proletarska fronta je potrebna na političnem, strokovnem, gospodarsko-zadružnem in prosvetnem polju. Ona mora biti zgrajena na podlagi boja proletarskega razreda proti ofenzivi kapitala za najosnovnejše življenjske pravice proletarijata in delovnega ljudstva. Proletarski razred v Sloveniji pa more, povdarjajoč svojo internacionalno solidarnost, prožiti — proletarijatu Hrvatske in Srbije, kjer on šteje samo 15 odstotkov prebivalstva, bratsko pomoč s tem, da da inicijativo za ustvaritev enotne fronte celokupnega proletarijata Jugoslavije.

12. Samo ako proletarski razred naše zemlje uspe stvoriti močno enotno fronto, bo mogoče ustaviti ofenzivo kapitala in preprečiti teror naraščajočega nacionalnega šovinizma, ki ga širijo kapitalistične stranke potom raznih svojih organizacij.

Na političnem polju je predpogoj enotne fronte obnovitev združene proletarske fronte, v kateri naj delujejo vsi proletarski in socialistični elementi, ki stojijo na načelu internacionalne solidarnosti proletarskega razreda in boja tega razreda proti kapitalistični ofenzivi.

Stranka se bo v temu boju borila proti vsaki vrsti izkoriščanja in tlačanja, naj bo ono naperjeno proti delavskemu razredu, proletarski stranki, drugemu spolu ali kakemu plemenu.

O znanstveni utemeljitvi programa.

Ker so interesi delavskega razreda v Jugoslaviji in na celem svetu skupni, je potrebno duhovno in organizatorično jedinstvo proletarske stranke. Da pride do tega jedinstva, konferenca predlaga, naj se na skupnem kongresu sprejme znanstveni del programa v internacionalnem merilu, ki naj obsega:

- splošno karakteristiko kapitalizma kot sistem izkoriščevanja;
- nasprotje v razvoju kapitalizma in imperialistični epohi kapitalizma;
- svetovna vojna in razpadanje kapitalističnega sistema;
- karakteristiko socialističnega družabnega reda;
- karakteristiko prehodnje dobe — Proletarska demokracija;
- gospodarsko - socialne spremembe prehodnje dobe;
- boj za proletarsko demokracijo.

Proletarska stranka je internacionalna in nje program mora biti znanstveno internacionalen na podlagi marksizma in zgodovinskega materijalizma. Ona mora biti solidarna s proletarsko internacionalno zajednico, ki se bori za iste cilje.

Posebno tesno zvezo mora imeti delovno ljudstvo Balkanskega polotoka, kjer so se socialistične stranke pred vojno kakor danes borile za balkansko federalistično - socialistično republiko.

Zborovanje zaupnikov je sklenilo zgoraj navedene resolucije kot prehodni program, na katerega so se združili socialisti okolo „Zarje“ in „Delavskih Novic“ ter se konstituirali kot „Socialistična Stranka Delovnega Ljudstva“ z določkom, da stopi v stik najprej z mariborsko oblastno organizacijo SSJ ter se z njo sporazume glede organizatoričnega delovanja z ozirom na bratske socialistične skupine v državi.

V širši odbor združenih socialistov so bili izvoljeni iz Ljubljane ss.: Ivan Makuc, dr. Ljudevit Perič, Vladislav Fabjančič, Anton Šoštaršič, Lovro Klemenčič, Ivan Tokan, Peter Leban, Emil Štefanovič, Ivan Kralj, Josip Pokovec, Ignacij Mihevc, dr. Stanko Likar, Franc Čepelnik, Upravda Hlebec, Jakob Žorga, Anton Praprotnik. Iz dežele: Josip Kolšak, Franc Bedenik, Anton Salomon, Franc Potočnik, Valentin Mlakar, Miha Koren, Antonija Čuč, Strašek, Ivan Mulej, Matevž Ferčec, Tomaž Wolf, Jože Kuraž, Jakob Zabrezovnik, Peter Usar, Franjo Baloh.

V svrhu izvedbe popolnega združenja med „Socialistično Stranko Delovnega Ljudstva“ in mariborsko oblastno organizacijo „Socialistične Stranke Jugoslavije“ izvolita obe organizaciji po tri člane v akcijski odbor enotne proletarske fronte. Mari-

borski okrožni konferenci, ki se bo vršila jutri v Mariboru, se predložijo sklepi konference enotne fronte v potrditev.

Na konferenci sklenjeni pravilnik priobčimo prihodnjic.

Odpor v ruhrskem ozemlju.

Kapitalistična, do mozga reakcijska Francija je pričela v zasedenih krajih gospodovati s skrajnim terorjem. Nemški kapitalisti so pričeli pasivno resistenco, vlada je zapovedala uradnikom, da naj varujejo interese Nemčije, nasprotno pa je Francija zaprla vodilne uradnike finančnih zavodov, lastnike tovarnen in voditelje, zaplenila državne gozdove ter sili delavstvo z vojaško silo, da opravlja delo. Tudi tovarnarja Thyssena so zaprli. Delavstvo se hoče upreti nasilstvu s stavko in te dni je že stopilo v stavko skoro 200.000 delavcev Stinnesovih rudnikov in pa Thyssenovih plavžev.

Boj med kapitalisti gre na nož. Nemčija je svojo gospodarsko silo zagrebla v investicije, zaradi tega se nahaja sedaj v plačilnih težkočah. V doglednem času se bodo pa nje investicije, v vodnih silah, električnih napravah in tovarnah bogato rentirale. Zanimivo je zlasti pri tem, da sta Amerika in Anglija doslej popolnoma pasivni v tem vprašanju, Italija pa Francijo samo prijateljsko svari, da naj se ne prenagli. Iz zadržanja držav bi se dalo sklepati, da je Francija prevzela nalogo kapitalističnega imperialističnega rablja, ki ga bodo po srečni dekapitaciji Nemčije njege zaveznice nagradile s popustom na dolgovih, ki jih ima Francija v Angliji in Ameriki.

Ruhrsko ozemlje je gosto naseljeno in bogato na industriji. Vse kapitalistično gospodarsko življenje je tam v razvoju. Spor pa, med francoskim in nemškim kapitalom, utegne silno motiti ta razvoj. Ako bodo Francozi tirali stvar do skrajnosti, ni izključeno, da nastane tam gospodarska katastrofa, ki bo povzročila bedne socialne razmere in krvave boje med tirani in tiraniziranimi.

Francoski listi trdijo, da je kriza že premagana ter da Francozi v tem boju ne nameravajo odnehati. Nacionalistični listi francoski pa silijo, da se naj ruhrski

premogovniki po možnosti izropa-jo, nemški delavci pa pomešajo, oziroma nadomeste s francoskimi.

Zgodba oziroma tragedija, ki se odigrava ta mesec v ruhrskem ozemlju, ni nič drugega kakor plod kapitalistične pozrelosti, ki hoče izsesati delavsko kri in se nasititi z njo.

Kapitalizem je zver z velikim žrelom in ogromnim trebuhom, ki ni nikdar sita.

Značilno je pri vsem tem, da razvnamajo strasti razni kapitalisti Slimesi in nacionalisti, nasprotno na oni strani pa francoski kapitalisti. Na celi črti se vrši pasivna resistenca. Belgijski in francoski kapitalisti so računali, da bodo želi bogate dobičke od zasedbe, sedaj pa vpliva padeč nemške marke silno slabo na finance Belgije in Francije. Pred zasedbo ruhrskega ozemlja je imela Belgija 6 milijard mark, ki so bile vredne 12 milijonov belgijskih goldinarjev, a danes so vredne le 4 in pol milijonov. Izguba znaša torej skoro 7 milijonov. Isti proces se godi v Franciji. Za leto 1922 je dobivala Nemčija na račun reparacij za 1 milijardo frankov premoga zastoj. Sedaj je pa nastala v ruhrskem ozemlju finančna kalamiteta, ki bo povzročala, da bo morala Francija premog plačevati, preskrbovati denar za delavske plače in tudi dovažati živila. Vse to se torej godi proti računom francoskih in belgijskih kapitalistov.

Delavstvo ima na tem boju dejansko le toliko interesa, kolikor gre proti imperialističnemu kapitalizmu pa naj si bo to na tej ali na oni strani Rena, ker ta boj ni boj za svobodo, marveč je le boj za kapitalistično oblast nad ljudstvom. Zaradi tega se nemško delavstvo v boj ne bo več vtikalo kakor le toliko, da si izvohuje svobodo v vsakem pogledu, ker ve, da ne gre za ljudske svobosčine, ne za svobodo tega ali onega naroda, marveč le za zmago jačjega in okrutnejšega kapitalizma.

Republika in republika.

O republiki se bo precej govorilo tudi pri teh volitvah. Saj imamo celo posebno slovensko republikansko stranko, kateri načeluje dobro obetajoči pesnik a slabo obetajoči politik Novačan. A z republiko bodo pri volitvah strašile še druge stranke, zlasti tiste, ki so že v agoniji, kaor n. pr. narodni socialisti, ki so revčki tako zapuščeni, pa mislijo sedaj s fraziranjem o republiki zmotiti ljudstvo, dasi so še večraj posedali pri dvorskih večerjeh in čajankah in se klanjali kralju.

Da so take stranke vzele v zakup republiko, ne more biti republikanski ideji v korist. Nasprotno, take stranke jo morejo samo diskreditirati. Novačan je bil že kandidat Samostojne kmečke stranke in referent ministra Puelja, Novačan je bil že Protičev radikalec in Radičev agent, Novačan je bil tudi že komunist, sedaj je slovenski republikanec, a jutri kaj bo še? Monarhist, demokrat? Novačan je vse in nič; morda je pa samo šaljivec, ki za svoje norije zahteva sedaj plačilo v obliki mandata. Če bo seveda dobil toliko kujonskih volilcev, da bo lahko zlezal v parlament. Ravno ista je z narodnimi socialisti: bili so že nacionalisti in bili so demokrati, bili so monarhisti — čitaj njihove monarhistične izjave v parlamentu — in glasovali so za zakon o zaščiti države — najbolj absolutistični zakon take vrste, kar jih je proletarski svet dosedaj doživel. In ti ljudje naj bi bili sedaj republikanci? Kakšni republikanci?

Zato ravno gre, da vidimo, kako republiko hočejo ti gospodje, če jo sploh hočejo. Kajti velika razlika je med republiko in republiko.

Na svetu smo že imeli — in še imamo — nekoliko republik. Francoska je tudi republika. Ali pa živi francoski delavec bolje nego angleški, katerega država je monarhistična? Na francoskem gospodarstvu ob senci lažnjive republike kapitalisti in finančniki, tam gospodarijo pravzaprav banki, kakor na Angleškem. Zakaj? Zato, ker če postaviš republiko samo zaradi lepšega, da spremeniš s tem naslov države, pustiš pa, kakor v monarhiji, da te vlada kapitalizem, nisi mnogo profital. Za delavca in revnega kmeta je vprašanje popolne spremembe socialnih odnošajev, ureditev delavskih in kmečkih pravic v smislu socializma. To je pa mogoče samo za ceno, da zahtevaš tako ureditev družbe, ki ne bo samo kapitalistična, kakor jo žele naši novopečeni republikanci.

V tem je vsa diferenca med našim pojmovanjem republikanske oblike države s pojmovanjem Radič-Novačanovih republikancev in narodnih socialcev.

Radič hoče hrvaško republiko zato, da bi on in hrvaška kapitalistična gospoda komandirala v njej, kakor se naši klerikaleci ogrevajo za avtonomijo zgolj zavoljo tega, da bi mogli oni zopet nemoteno kraljevati v Sloveniji, kakor so na nesrečo slovenskega naroda sto in sto let že kraljevali pri nas.

Za take republike se mi ne moremo navduševati, kesal se bo, kdor pojde na lim frazerjem meščansko kapitalistične republike.

Z vsem tem nočemo reči, da ni tako moderna demokratična meščanska republika bolj nego monarhija, ali celo absolutistična monarhija, kakor je n. pr. po radikalni Proticju naša država. Vemo, da je švicarska republika nekaj lepšega, svobodnejšega in bolj urejenega nego ... Jugoslavija. A vemo tudi, da je mišljenje hrvaških in slovenskih kapitalistov ravno tako radikalno in reakcionarno kakor srbskih in da bi najbrže oni narod v republiki ravno tako izkoriščal in gučil kakor srbska oligarhija. Tisti, ki so osnovali švicarsko republiko, so imeli drugačne demokratične tradicije, vse drugačne pojme o svobodi nego jih ima naša buržuazija.

Pravo, svobodno in za vse enakopravno jugoslovansko državo more urediti samo socialistični proletarijat na osnovi načel socializma.

Socialisti — Marksisti.

V nedeljo dne 21. t. m. se je vršila v Ljubljani konferenca vseh socialističnih frakcij, koje so sprejele statut, po katerem bi se imela začeti koncentracija razredno zavednega proletarijata. Konferenca sem se udeležil tudi jaz kot opazovalec oficijelne skupine SSJ v Sp. Šiški; kot krajevni tajnik te organizacije bom tudi javno povedal svoje mišljenje o enotni fronti proletarijata. Korak, ki so ga storile imenovane grupe, je bil skrajno potreben radi razmer, ki vladajo v naši državi, v koji se razdruženi proletarijat od dne do dne bolj pritiska.

Kapitalizem se je združil v kartel in začel najostrejšo ofenzivo na needni proletarijat. Zato se kot pristaš Marksističnih nazorov ne morem strinjati s člankarjem v Napreju št. 16 od 22. t. m., ki poudarja svoje stare pomisleke, ki pri današnjih časih ne prihajajo več v poštev, a še manj za socializacijo in reformacijo današnje človeške družbe. S tem je dokazano, da „Naprej“ več ne odobrava revolucionarne razredne taktike, pač pa stoji na stališču lojalne opozicije napram današnji reakciji. Socialisti Marksisti pa tega ne morejo odobravati in zato smo prišli s takimi ljudmi do najostrejših spopadov, ker hočejo s svojim osebnim terorjem uveljaviti in usiliti proletarijatu nezdravo socialistično misel. Temu človeku se je začasno posrečilo, da privleče v svoj tabor takšnih ljudi, ki od časa do časa prikrivajo in odobravajo njegovo brezmiselno taktiko o čistih računih in ne vem kaj še vse. Zato tepejo proletarijat razmere, ker se oklepamo takih ljudi. Vsem so dobro v spominu ljubljanske občinske volitve. Takrat se je predlagalo koaliciji »predvolitve«, češ, da pod drugimi pogoji ni bilo mogoče iti koalirano v volitve. Pozneje smo pa doživeli, da smo na oficijelni listi imeli 50% nesocialistov. To danes trdim in sem prisiljen javno povedati, ker sem se tudi takrat temu najodločneje upiral, da bi prišli na listo nesocialisti, kakor se je to zgodilo.

Mi socialisti smo republikanci že od dne, ko je začel socializem živeti in se razvijati, a naša republika ni republika gospodov kapitalistov, bankirjev, spekulantov in imperijalistov, ni republika prikritih ljudskih pijavk; naša republika bo republika združenih delavcev in kmetov, ki bodo sodili drugače, vrgli sistem razredne nadvlade ene male manjšine nad ogromno večino proletarskega naroda; naša republika bo od ljudstva za ljudstvo, temeljila bo na principih bratstva, svobode, popolne politične in gospodarske enakopravnosti. Mojstri in gospodarji te družbe bodo tisti, ki delajo, in ne tisti, ki zastonj živajo, kakor je običaj v sedanji reakcionarni, parasitarni in sleparski kapitalistični družbi.

Da to dosežemo, je pa treba organizacije in vzgoje. Zato imamo svoj strankin program, ki to zahteva in pravi, da delati moremo za te končne cilje. »Enakost.«

Taki ljudje nikoli ne bi ideje socialistične zastopali in javno zagovarjali, pozneje sem pa uvidel, zakaj se je to naredilo, da je to bilo zgolj iz osebnih mrženj in da o kršenju statuta in pravil ni bilo govora. Danes pri teh važnih momentih prihajajo iste osebe z istimi napadi na enotno fronto proletarijata. To se pravi, da takšne vrste ljudje javno podpirajo reakcijo in nasilje nad delavstvom. Nadalnje cepljenje delavskih vrst je treba najostreje obsoditi in iz svoje sredine izključiti in tudi onemogočiti nadaljnje delovanje v socialističnem gibanju. Zato predlagam krajevnim organizacijam, katere so priključene pri oficijelni stranki, da to stvar vsestransko premotrijo in premislijo in zavzamejo enotno smer zoper današnje reakcionarne razmere in vstopijo za enotno fronto Marksistično mislečega proletarijata. S taktiko in smerjo, katero je zavzel pišec članka v »Napreju« v 16. št. t. l. je treba obračunati in preprečiti neumestne avanture, ki bi nadalje razdirale.

Sodrug, zdramite se iz dolgega spanja in obrnite smer svojih organizacij k združitvi vseh socialističnih frakcij, katere stoje na stališču nepomirljive klasne borbe. Pred in po kongresu oficijelne stranke se je govorilo, da ne poznamo v stranki bogov, na samem kongresu smo pa videli, da obstoje še vedno bogovi, ker se je kongres vršil pod največjim terorjem od strani kursa, da si je pribavil večino, katero pa sam ne vem, kako je prišla.

Zato pravim, da naj bo v proletarskih vrstah cepljenja na več frakcij konec, ker se vsi moramo strniti v enotno fronto socialistov — Marksistov. Še enkrat vam kličem in vas svarim, da ne podpirate reakcije in stališče sami sebi slabšate. Zato naj živi Marksistična-socialistična stranka delovnega ljudstva! — Stefan Sušić, t. č. tajnik Kraj. org. soc. stranke v Sp. Šiški.

Za združenje Socialistične stranke Jugoslavije.

Socialistična stranka je bila velika pri nas v letih 1918. in 1919. V prah pa so jo strle fraze, razpadla je moč stranke v majhne in boleljne strančice, od katerih je vsaka hotela, da gospodari, ne dela nič koristnega, brez nadzorstva delavcev in brez kritike so hotele delati po svoji volji na svoj račun in v škodo delavstva. Vsakdo je hotel biti voditelj, nihče pa ni hotel izpolnjevati dolžnosti, ki vodijo k cilju. Zato imamo tako malo onih, ki bi bili pokazali voljo, da hočejo delati tako kakor so obljubili.

Mi smo na vrsti, da pazimo vsakomur na prste, kaj in kako dela za nas. Mnogo smo pretrpeli do danes. Neumna politika nas je skoro popolnoma uničila duševno in fizično. Sedaj pa želimo, da se rešimo mučnih in težkih okovov robstva. Sami hočemo obsoditi krivce naše katastrofe, toda ne maramo pa, da bi se vtikali v naše stvari nepoklicani.

Prišel je čas, ko pričenjajo delavci sami trezno misliti. Delati hočemo, toda v svoj prid in za svojo bodočnost. Delavci želimo, da diba-

hamo svobodno, širimo svobodo, zadržitega je tudi naša prva dolžnost, da so tudi naše organizacije čiste, svobodne in brez jerobov. Ne maramo trpeti zaradi par inteligentnejših karieristov, ne maramo tega, marveč želimo, da nas, ako imajo resno voljo, podpirajo v boju za razvoj socialističnega mišljenja. Nikakor ne smemo dovoljevati, da bi nas posameznik izkoriščal na račun socializma ter da bi blatil ime socializma. Te bi bili podli nameni, ki jih mnogi imajo v našo nesrečo in v škodo bodočnosti proletarskega pokreta. Delavci, ako se zavedate, da ste socialisti, potem dvignite svoj glas, da se čuje naš protest, čuti naša sila proti terorju vseh onih, ki hodijo po krivih potih. Sodili bomo krivdo vseh skupin in tedaj se otresemo nepotrebnega bremena s svojih ledij.

Takih vodij kot nekakšne vladarje mi ne potrebujemo. Delavci naj izbirajo iz svoje srede ljudi, ki so sposobni, pošteni in imajo voljo voditi stranke tako kakor zahtevata program in pravila. Voditelj ne more in ne sme biti absoluten gospodar; ker sicer prestane biti organizacija socialistična. Spominjamo se umrlega sodruga Bebla, ki je rekel: Boj za osvobojenje delavskega razreda ni boj za privilegije, marveč je le boj za enake pravice in dolžnosti ter odstranitev vseh privilegijev. Tako pravi tudi socialistični program. Iz tega sledi, da ni nič storjenega s plovničarstvom in neznatnimi koncesijami. To nam tudi potrjuje nagel razvoj in razširjanje socialističnih idej vsak dan.

Borimo se, da ne vprašujemo, kje in kdaj napoči boljša doba za človeštvo; na naše mesto pa stopajo oni, ki beže za nami, ko mi padamo v

zavesti, da smo storili svojo dolžnost, ter s prepričanjem, da se cilj doseže, četudi se mu upirajo vse sile, ki so sovražne ljudskemu napredku. Socializmu pripada bodočnost, to je v prvi vrsti delavcu in ženli.

Delavci, strnimo svoje vrste, zadnji čas je, streznimo se, dokler je še čas. Otresimo se sovraštva, hudobnosti, pokažimo svojo moč, kapitalisti postanejo kmalu majhni kakor makovo zrno, če pojdemo složno dalje. Sami si bodimo svoji voditelji pa nas nihče ne bo vladal.

Volitve so pred pragom, mi smo pa razcepljeni. Ali mislite, da bodo delavci glasovali za svoje pogrebce? Ne, to se ne sme zgoditi! Želimo osvobojenje delavca in kmeta. Vsi hočemo enotno nastopiti!

Zedinjene se mora izvesti na temelju mednarodnega socialističnega programa v celi Jugoslaviji. S komunisti ne moremo sklepati pogodbe, zakaj, kdor je socialist, je tudi komunist, a absolutni komunist ne pomeni v teh razmerah dovolj. Delavci naj čitajo socialistične časopise in knjige, potem bodo spoznali, kaj je socialistični boj in kaj je obetanje devetih nebes. Šele tedaj, ko delavec spozna socializem, bo tudi v boju zanj sposoben.

F. Engels je rekel o Jugoslovanih: Sluge carizma smo bili in ostajamo, a v politiko ne spadajo pesniške simpatije.

Proletarci, zbudite se iz sanj! Priborimo si svobodo in bratstvo. Bodimo vsi enaki v vrstah socialističnih in mednarodni!

Žvi naj zedinjenje socialistov Jugoslavije!

To je želja organiziranih članov stranke kmečko delavske zveze v Savinjski dolini.

POLITIČNI PREGLED.

Zbor socialistične stranke v Belgradu. Listi poročajo o tem zborovanju vsak po svoje. Zborovanje je, kolikor moremo posneti iz poročil (seveda med vrsticami, zavzel načelno popolnoma pravilno stališče, enako tudi glede organizatoričnih vprašanj. Drugo vprašanje pa je, kako je bil zbor informiran o delavskem pokretu v Sloveniji, ki še niso zrele in tudi če je dobil zadostnega pojasnila o dejanskem položaju. Naša tendenca je vedno bila in bo tudi v bodoče ta, da se socialistična stranka v Sloveniji nasloni kar najodločneje na načelno močno socialistično stranko v državi, ker je le tako mogoče, da se res napravi stranka, ki bo nekaj veljala ter se bo lahko razvijala. Iz „Slov. Naroda“ pa posnemamo tudi, da so bili na tem kongresu določeni nosilci list za bodoče volitve v narodno skupščino, in sicer ss.: za Belgrad dr. Kašanin, za valjevsko okrožje Danilo Mitanič, za užičko okrožje Branislav Popović, za sremsko okrožje Vitomir Korač, za Sombor in Veliki Bečkerek Nedeljko Divac, za Subotico Milan Sekulić, za vršačko okrožje Sreten Jakšić, za Zagreb Vilim Bukšeg, za mesto Ljubljano dr. Milan Korun in za mariborsko okrožje Rudolf Goluh. V to vprašanje se mi ne bomo vtikali, ker nimamo nikakršnega naročila v tem pogledu. Po uštnih poročilih je imel zbor vobče najboljše namene, o katerih se bo pa dalo po volitvah, ko bo več časa za organizatorična vprašanja, temeljito razpravljati, zakaj prepričani smo, da je enotnost socialistične stranke lahko mogoča stvar, ki potrebuje nekaj medsebojnih razprav in spoznanje medsebojnih nazorov, ki so končno eni in isti. Socialisti vseh „struj“ danes vedo, da tvorimo v tej le državi en sam razred, ki ne spada nikamor drugam, kakor v eno socialistično stranko s socialističnim programom in bratskimi vezami.

Priprave na volitev v narodno skupščino. Za demokrate bo kandidiral v Belgradu kot nosilec liste Ljuba Davidovič. Slovenski listi poročajo, da bo oficijelni kandidat Brnotove skupine (nosilec liste) za ljubljansko mesto sodrug dr. Korun. Ta vest se nam zdi prezgodnja. V Sloveniji je takorekoč gotova stvar, da bo vse razrednozavedno delavstvo (razen

Brnotove skupine, če se še ne bo premislil) postavilo enotne kandidatne liste. Tak nastop socialističnega ljudstva pozdravljajo vsi delovni sloji najiskrenejše ter imajo upanje, da doseže pri volitvah znaten uspeh.

Vstajenje narodno-napredne stranke. Čuda se še gode. Ni še pol stoletja, odkar se je prekrstila narodnonapredna stranka (ali slov. liberalci svojega tipa) v demokratično stranko. Nesreča je hotela, da se je nova demokratična stranka skregala med seboj zaradi nesrečnih svinčenih, nacionalizacijskih in bančnih afer, kakor se danes vobče kregajo skoro vse stranke med seboj dostikrat za prazen nič. Kreg demokratov med sabo je bil torej realen in zaraditega so se skregali tako, da je postal zaenkrat vsakršen sporazum utopičen. Pa so sklicali danes teden sestanek takozvani »stari demokrati« ter se prekrstili zopet v narodnonapredno stranko. Zgodovina te stranke nas gotovo ne spominja na agilno napredno delovanje te stranke, ker je absorbirala vse svoje sile do nedavna v protifarški gonji. Takrat je bila protifarška gonja med najmočnejšimi agitačnimi pomočki. Narodnonapredna stranka je živela od tega boja trideset let, danes je pa taka gonja zastarala; tako da jako dvomimo, da bi nova narodno-napredna stranka imela tukaj še kakšno nalogo. Narodno-napredna stranka ni nikdar izvrševala kulturnega programa, nikdar ni delala sistematično, zaraditega se tudi ni mogla ukoreniniti niti med onim delom naroda, ki res hrepeni po izobrazbi. Kulturno delo ni sicer danes nič manj važno vprašanje, kakor je bilo minulo dobo, toda danes je treba obenem s kulturnim delom gojiti tudi socialno vprašanje, vprašanje politične emancipacije razredov v družbi, in za to delo tudi danes narodnonapredna stranka ni poklicana, ni sposobna, ker prevladuje v njej skrajni konservativizem in sterilnost. Današnje politično življenje zahteva gibčnost, zahteva boj za modernizem, napredek v političnem in socialnem pogledu. Vsega tega prerojena stranka nima, zato bo stranka le vegetirala, čudežev pa ne bo delala.

Ministrski svet poroča iz Belgrada, da se je glede jugoslovansko-italijanske meje sporazumel z Italijo. Ne poroča pa, kako se je belgrajska vlada sporazumela. To bi bilo bolj interesantno.

Pašič se krega v ministrstvu, ker ni zadovoljen s finančnim ministrom Stojadinovičem in notranjim ministrom Vujičkem. Sumi jih, da sta Protičevca, to je pa seveda epidemična zadeva. Pašič torej tudi čisti, ampak tako, da ima sam največji delež.

Srbska republikanska stranka razvija v Srbiji živahno agitacijo. Gibljejo se pa tudi v Zagrebu, kjer imajo jutri svoje drugo zborovanje.

„Resnično volilno vest“ zopet prinaša naš ljubljanski „Slov. Narod“. V poročilu iz Belgrada in pa v posebni notici pravi, da bo v Ljubljani nosilec liste za volitev v narodno skupščino sodrug dr. Korun. Konstatiramo samo to, da je ta vest izmišljena in ne odgovarja resnici. „Slovenski Narod“ je virtuos v fabriciranju „resničnih“ volilnih vesti. Zato mu tudi nihče nič več ne veruje takih duhovitih cvetk.

Napreden blok v mariborski oblasti. Dr. Kukovec je skušal napraviti v mariborski oblasti „napreden“ blok za volitve v narodno skupščino. Samostojneži so tak blok odklonili, narodni socialisti se pa najbrže tudi ne pridružijo bloku. Dr. Kukovec je posebno trn v peti raznim „zavednim“ obrtnikom, ki pravijo, da jih je dr. Kukovec odril na meh s socialno zakonodajo. Nismo prijatelji dra Kukovca, ampak tukaj mu pa le delajo krivico, ker se zavarovalni prispevki

plačujejo z dohodki delavčevega dela, ne pa iz kakšne privatne šatulle podjetnikov. Tak razlog je daveš smešen, če bi ga navajal petleten otrok, ne pa obrtnik, ki se prištevava „naprednjakom“ in ki dopisuje v „Slovenski Narod“. Nekaj več pameti bi pa že bilo treba.

V ruhrskem ozemlju vre dalje. Zasedanje po francoskih četah je končano, vendar se Francozi ne čutijo varne, zato pošiljajo vedno več vojaštva v ruhrsko ozemlje ter zamenjavajo poveljnike s strožjimi poveljniki. Rudarji so prenehali s stavko, ni pa izključeno, da pride do novih stavk. Nemška vlada in kapitalisti izvajajo najstrožje pasivno resistenco. Francozi nameravajo ločiti Porenje carinsko od Nemčije. Nemci pa začnejo splošen bojkot proti tujcem in vsakršnemu blagu, ki izvira iz Francije. Nevarnost tudi preti, da pride do železničarske stavke. Z delavstvom v Porenju se izjavlja solidarnim tudi angleška Labour Party. Enako se približujejo tudi francoski in belgijski socialisti naziranjem nemškega delavstva, da je boj med francoskimi kapitalisti in nemško težko industrijo boj med kapitalom, proti kateremu se bori razredno zavedni proletarijat enako ostro po vsem svetu.

Lausannske konference o orientskem vprašanju še ni konec. Pogajanja so na mrtvi točki, ker Turčija ne odstopi od zahtev po Mosulju. Upati je, da se konferenca prekine ali pa sploh razpusti. In zopet se bo reševalo orientsko vprašanje s sablami in topovi. Diplomati so virtuozi v snovanju načrtov za mednarodno klanje in pobijanje.

DNEVNE VESTI.

Vollicem v narodno skupščino. Volilni uspeh delavstva v Sloveniji je odvisen od enotnega nastopa vseh socialističnih strank. Vse razredno zavedno delavstvo, vsi socialisti, ki res teže po združenju v enotno fronto, so porabili priliko volitev v narodno skupščino, ter sklenili začasni program, ki popolnoma temelji na načelih socialističnega programa, na katerem se bodo udeležili prihodnjih volitev. Sodrugi volilci! Ne dajte se begati! Če kdo prihaja in dela razkol v tej enotni fronti, ga zavrnite z vso odločnostjo, ker nima s tem drugega namena kakor da podpira meščanske stranke. Volilni odbori naj prej dobro premislijo, preden bi podpirali razdiralec enotne fronte socialistov v interesu meščanskih strank. Socialisti v eno fronto, samo to je geslo za volitve.

Konstituiranje občinskega sveta ljubljanskega se je izvršilo danes v soboto ob 11. dopoldne. S tem je izvršena dolžnost pokrajinske uprave, ki bi se bila lahko izvršila že tretji teden po volitvah v občinski svet. Želimo, da bi se potrditev izvoljenega župana ne zavlačevala tako dolgo, kakor potrditev volitev, ker je že skrajni čas, da prične posloovati novi občinski svet. Ze z dosednjim zavlačevanjem se je marsikaj zagrešilo in zamudilo v škodo ljubljanske občine.

Vollice v začasni Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani se opozarja, da naj na glasovnice v vseh petih skupinah napišejo: **Združeni zasebni nameščenci**. V slučaju, da je kdo na glasovnico napisal ime kandidata ali nasprotno listo, naj prečrta ter znova napiše samo: **Združeni zasebni nameščenci**. Glasovnico lahko odda frankirano na pošto v kuverti, ki mu je bila že dostavljena obenem z glasovnico. Glasovnico je treba zalepiti. Vsa pojasnila so itak tiskana na glasovnici. V večjih krajih so ustanovljeni posebni volilni odseki za te volitve. Sodelujte, agitirajte, da bo zmaga popolna nad laži-mladodemokratsko reakcijo. — Zaupniki akcijskega odbora so prejeli posebne legitimacije; predno jim izročite glasovnico, zahtevajte, da se legitimirajo.

Stara pesem o draginji. Že večkrat smo opozarjali, da je draginja pri nas umetna. Spekulanti jo delajo, ker imajo potuho, oziroma so tisti, ki dajo potuho, tudi sami interesirani

na draginji. Nekoliko pred žetvijo vsako leto prepove naša preljuba belgrajska gospoda izvoz žita ali pa tudi sam g. Pucelj. V trdi zimi, ko bi morale cene pasti, pa zopet odpro meje. Zakaj dela gospoda tako? Zato, da ob žetvi spekulanti lahko pokupijo žito bolj poceni, ker ga pridelovalci ne smejo izvažati, nimajo primernih shramb pa tudi ne denarja. Prisiljeni so torej prodati svoje pridelke bankam in veletrgovcem po nizkih cenah, in ti dajo potem le toliko teh pridelkov na trg, da cena stalno narašča zaradi pomanjkanja. Kadar ta metoda nima več uspeha, pa zahtevajo otvoritev mej, ki zopet izprazni trg doma in požene cene še bolj kvišku. Enak proces se vrši pri izpremembli valute: dokler pada vrednost našega denarja, se dvigajo cene preko valutnih razlik, ko se pa vrednost našega denarja dviga, pa padajo cene le neznatno in le pri posameznih predmetih. Tako se veriži in goljufa konsumente že štiri leta. Danes ni prav nobene kontrole nad temi spekulanti, tako da so konsumenti izročeni popolnoma svobodni volji spekulantov, tistih velikih verižnikov, ki pod protekcijo režima delajo, kar hočejo. Krivi tem razmeram so v prvi vrsti konsumenti, delavci, uradniki in mali delovni sloji, ki letajo za raznimi bankokrati in jih pošiljajo v parlament. Najprej je treba v državi drugačen režim, potem šele postanejo socialne razmere drugačne. — „Judi“ „Jutro“ je napisalo članek o draginji, sedaj jo kritikuje, a takrat, ko je imelo delež na režimu, so pa njegovi mecenji prav tako ravnali kakor ravnajo sedaj radikalci.

Unija ali demokratsko strašilo za delavce, ki hoče biti nadstrankarska organizacija je razobesila po Ljubljani rdeče lepake s svojim programom in napoveduje posebna predavanja o »svojem programu«. Vsi dobro vemo, da je ta ljubljanska »Unija« otrok demokratov, kateremu je kumoval minister na razpoloženju g. dr. Žerjav. Ustanovila se je ta organizacija edino zaradi tega, da bi delala zmede v delavskih vrstah. Žerjavovi unionisti naj le bodo prepričani, da jim tudi rdeči plakati ne bodo pomagali. Dokler bodo demokrati držali odprto roko, bo ta priganjaška četa demokratov kričala in delala reklamo, ko pa bodo demokrati uvideli, da med delavstvom pri nas taka plačana re-

klama nič ne zaleže, bodo pa tudi vtaknili svojo sedaj radodarno roko v žep ter pokazali tem kričačem, ki jih molzejo, prav veliko figo. In tedaj bo konec slavne »neodvisne«, »nadstrankarske« in skozi demokratske Unije. Demokrati pravijo, da so modri politiki, pa niti tega ne vedo, da se organizacij brez interesnih načel ne da snovati. Niti diletanti v politiki bi ne delali takih oslarij.

Takozvani Žitni zavod je dobil baje 6 milijonov dinarjev za pocenjenje moke. Enako imajo tudi pasivne pokrajine, med katere se šteje tudi Slovenija, nekaj odstotkov popusta pri prevažanju po železnicah. Tudi to ugodnost je imel ta Žitni zavod za večjo množino moke. Z ozirom na te govornice bi bilo potrebno, da stvar pojasni ali bivši minister za socialno politiko ali pa zavod sam, zakaj, če je pri tej državni akciji v gotove namene določeni znesek zavod res dobil, potem naj da tudi račun o tem. Nikakor pa ni taka ugodnost namenjena za kritje eventualnih izgub pri tujih valutah, lirah itd. Torej koliko je resnice na teh vesteh?

G. A. Ribnikar, načelnik oddelka za socialno skrb pri pokrajinski upravi za Slovenijo, je bil upokojen. Najprej je bil premeščen v Zagreb, kamor ga pa ni mikalo, a se je kljub temu odločil, da se preseli. Ministrstvo ga je pa upokojilo. Režim je torej tudi tukaj nedvomno odločeval. Mi nimamo nikakršnega razloga se zavzemati za g. Ribnikarja, marveč smo hoteli samo konstatirati, kako se pri nas ravna z državnimi uradniki. Naslednik ga. Ribnikarja bo g. dr. Goršič.

Delavska predstava v dramskem gledališču bo v soboto 27. t. m. ob 8. zvečer. Uprizorila se bo Tolstojeva drama »Živi mrtvec«. Vstopnice so po znižani ceni in so v predprodaji v tajništvu »Svobode«, Zidovska ul. 1. I. nadstropje (nad drogerijo A. Kane).

»**Ljudski dnevnik**« začne izdajati dr. Sušteršič. V kakšnih vodah bo plaval, slutimo. Ustanoviti pa namerava tudi svojo stranko, ki se bo imenovala »Ljudska stranka«, ter ima glavni namen pridobivati pristaše po deželi.

Še en dnevnik v Ljubljani. V Zvezni tiskarni prično izdajati zopet dnevnik pod imenom »Jutranje Novosti«. Urednik bo g. Andrej Gabršček.

Dokazano je, da ljubljanski g. Bole, Brnotov občinski kandidat, ni bil nikdar demokrat. Tako je zaklical Brnot na strankinem zboru, čeprav ve, da je bil Bole še nedavno član liberalnega, demokratskega ali pa narodnonaprednega kluba v občinskem svetu ljubljanskem. Na tak način farbati kongres je že precej velika drznost. In nihče mu ni ugovarjal, čeprav so to nekateri navzoči vedeli. To je znak moralne odgovornosti.

Cene v Nemčiji silno naraščajo. Kilogram kruha velja 1000 mark.

Disciplina. Na seji glavnega odbora socialistične stranke v Belgradu sta bila navzoča tudi predsednik in tajnik Bernotove bratovščine. Stranka je zahtevala, da naj tudi Bernotova skupina izpolnjuje dolžno-

sti do stranke, to je, odračunava devet, ki ga določa pravilnik. Tuhar Brnot pa se je skregal in od sebe odšla Bernot in njegov predsednik. Kakor čujemo, bo Bernot še čistil ter bo izključil ves glavni odbor razene enega člana, če mu ne dovolji do konca tega meseca kršitve discipline.

Naša valuta se je dvignila v sredo na Din 490, pa zopet padla na Din 475. Lira je torej padla pod 5 Din.

Vpoklic rekrutov. Ministrstvo vojne in mornarice razglašča, da v pokliče konec februarja večje število rekrutov, češ, da je večje število vojakov doslužilo vojaško službo. Rekrutom obeta minister najudobnejšo pot, a obenem jim priporoča, da se dobro oblečejo za pot.

Železniška šola v Nišu. Pri ravnateljstvu v Nišu se ustanovi železniška šola, v kateri se bodo poučevalo tudi v obratih, ki se tičejo železniške stroke.

Odgovorni urednik Franc Gozala. — Izdajatelj in lastnik: Konzorcij »Zorje«. — Tiska tiskarna J. Blasolka nasledniki.

Ivan Jax in Sin Ljubljana, Gosposvetska o 2

Šivalni stroji in stroji za plišenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena l. 1867. — Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Parketarja

veščega dela na vseh parketnih strojih, nadalje več spretnih

mizarjev

za fino delo iz mehkega in trdega lesa in enega

strugarja

sprejme večje lesno industrijsko podjetje v bližini Kamnika. Stanovanje z električno razsvetljavo preskrbljeno. Sprejmejo se le najboljše moči treznega in poštenega značaja. Pismene ali ustmene ponudbe je pošiljati na

clv. Ing. V. Remec

Ljubljana, Kersnikova ul. 7.

Gospodinje!

Ali zahtevate pri trgovcu

testenine

„Pekatete“?

So najboljši in najodličnejši izdelek te vrste; zato jih zahtevajte povsod.

Ne pre nagli se!

z nakupom ako si nisi ogledal zaloga pri:

JOSIP PETELINC-U

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 7.

Tovarniške zaloge najboljših šivalnih strojev „GRITZNER“ za rodbinsko in obrtno rabo. Posamezne dele za šivalne stroje in kolesa. — Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, toaletne potrebščine, galanterija in modno blago.

Na velike in malo.